

Arbetsmiljön 1998

1998

AM0502

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Arbetsmiljö

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Ja

A.4 Beställare

A.5 Producent

Före den 1 juli 1994 ansvarade och utförde SCB undersökningen. Den finansierades via anslag från Arbetsmarknadsdepartementet till SCB. Den 1 juli 1994 blev Arbetsmiljöverket (AV) statistikansvarig för den officiella statistiken inom arbetsmiljöområdet.

Arbetsmiljöverket (AV), 171 84 SOLNA

Kontaktperson vid AV är Elisabet Broberg, telefon 08 - 730 9565

Produktionen av statistiken har från 1994-07-01 på uppdrag av ASS utförts av SCB vid programmet för arbetsmiljöstatistik. Kontaktpersoner vid SCB är Madeleine Bastin, tfn 08-506 946 54, E-post madeleine.bastin@scb.se, fax 08 - 783 4916.

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

A.8 Gallringsföreskrifter

Mikrodata som gör identifikation av objekt möjlig lämnas inte ut. Ingen gallring av data på magnetband har skett sedan undersökningarna startade 1991.

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering finns av denna undersökning. Sverige redovisar uppgifter

om arbetsskador till Eurostat baserat på Arbetarskyddsstyrelsens Informationssystem om arbetsskador. Informationssystemet redovisar anmälda arbetsskador.

Under 1999 kommer en särskild tilläggsundersökning till AKU att göras om arbetsskador och arbetsrelaterade sjukdomar. Tilläggsundersökningen är EU-reglerad.

A.10 Syfte och historik

Undersökningen om Arbetsorsakade besvär har genomförts årligen sedan 1991 och är en tvärsnittsredovisning som ger information om hur många som angivit olika besvär av arbetet under en viss period och besvärens placering i kroppen. De rapporterade besvären redovisas efter en detaljerad yrkes- och näringsgrensindelning samt efter socioekonomisk indelning, ålder och kön.

A.11 Statistikanvändning

Användare: Departement och myndigheter, främst Arbetsmarknadsdepartementet, Arbetarskyddsstyrelsen, Arbetlivsinstitutet och andra arbetslivs- och arbetsmarknadsforskare, yrkesmedicinska kliniker, branschorganisationer, arbetsmarknadens parter, företagshälsovården, massmedia.

Användning: Statistiken skall ge underlag för att besvara olika frågeställningar inom arbetsmiljöområdet och ge underlag för prioriteringar av olika arbetsmiljöinsatser. Statistiken kan användas som referensdata mot vilken man kan relatera egna lokala förhållanden och för avstämning mot statistiken över rapporterade arbetsskador (ISA)..

A.12 Uppläggning och genomförande

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Befolkningen i åldergruppen 16-64 år inom landet, cirka 5,5 milj.

1.1.2 Variabler

Uppgifter om besvär, som har samband med arbetet, orsak till besvären och var i kroppen de finns, sjukskrivningstid, rehabilitering.

1.1.3 Statistiska mått

Procent, uppräknade tal.

1.1.4 Redovisningsgrupper

För den sysselsatta delen av befolkningen görs en redovisning efter yrke, bransch, sei, kön, ålder.

1.1.5 Referenstider

Den senaste 12-månadersperioden räknat från när intervjuerna genomförs i januari, februari respektive mars månad.

Statistiska meddelanden publiceras ca 3 månader efter referensperiodens slut.

1.2 Fullständighet

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

En osäkerhetskälla för undersökningen är att den är baserad på urval. Som alltid för urvalsstatistik beror statistikuppgiftens relativa osäkerhet av den aktuella redovisningsgruppens storlek.

Förutom urvalsosäkerheten påverkas tillförlitligheten i undersökningen av frågemetoden och hur intervjupersonerna tolkar frågorna.

2.2 Osäkerhetskällor

Täckning

Urvalsramen är personer som deltagit i AKU. Bearbetning och redovisning görs för dem som är sysselsatta vid intervjutillfället.

Uppdatering av AKU:s urval sker ca 3 veckor före den aktuella mät månaden med avseende på flyttningar, dödsfall och civilstånds- och medborgarskapsförändringar. Förändringar som sker mellan uppdateringen och intervjutillfället leder till övertäckning (ex. dödsfall eller utvandring) respektive undertäckning (ex. invandrare som blivit sysselsatta) i undersökningen om Arbetsorsakade besvär.

2.2.1 Urval

Urvalet till besvärsundersökningen är ett delurval av de personer som deltagit i AKU under respektive undersökningsmånad (januari, februari och mars). Urvalet i besvärsundersökningen omfattar de sex mellersta av de åtta rotationsgrupperna i AKU. De som ingår i AKU-urvalet för första respektive sista gången ingår inte i besvärsundersökningens urval.

Vid urvalsdragningen till AKU sker en indelning i strata efter län, kön, medborgarskap och sysselsättning enligt ÅRSYS, totalt 192 strata. Inom varje strata sorteras personerna efter ålder, därefter dras ett systematiskt urval för varje

månad. Urvalsstorleken för varje stratum är direkt proportionell mot stratumstorleken. Vart och ett av urvalen, som varje månad består av ca 17 000 personer, roteras på så sätt att en åttondel förnyas mellan två på varandra följande undersökningstillfällen. Personer i urvalet intervjuas med andra ord en gång per kvartal, sammanlagt åtta gånger under två år, varefter de byts ut mot nya.

2.2.2 Ramtäckning

Andelsskattningar beräknas genom att först skattas totalerna för de sökta variablerna och för antalet sysselsatta. De sökta andelarna fås genom att dividera de skattade totalerna för de sökta variablerna med det skattade antalet sysselsatta.

Uppräkningen av urvalet till befolkningstotaler sker med hänsyn tagen till urvalspersonernas urvalssannolikhet och till bortfallet. För att begränsa bortfallets snedvridande effekter efterstratifieras urvalet efter variablerna kön, 3 åldersgrupper och 26 yrkesgrupper och kalibreras mot AKU:s skattningar av antalet sysselsatta.

Detta förfarande medför att skattningarna kompenseras för bortfallet i undersökningen och att skattningar är konsistenta i förhållande till AKU i de efterstrata som bildas, dvs skattningarna av antalet sysselsatta för de bildade strata och för totalen i besvärsundersökningen blir desamma som skattningarna för motsvarande strata och total i AKU.

För undersökningarna före 1997 används ett vikt förfarande baserat på kön och yrkesgrupper klassificerade efter NYK, totalt 24 strata.

2.2.3 Mätning

Data samlas in via tilläggsfrågor som ställs till intervjupersonen i direkt anslutning till Arbetskraftsundersökningen. Efter den ordinarie AKU-intervjun ställs till samtliga två frågor om man haft 1) fysiska besvär, 2) andra besvär (stress, psykiska besvär etc) som följd av arbetet, som gjort det svårt att arbeta eller utföra det dagliga hemarbetet. De som svarade jakande på någon eller båda frågorna fick följdfrågor omfattande ca 5 minuter.

Mätfel uppstår om frågorna feltolkas. Test av frågorna i SCB:s mättekniska laboratorium pekar på att relativt tillfredsställande svar fås med de frågor som använts, men vissa problem kvarstår alltid. Storleken på problemen kan vara svåra att ange.

2.2.4 Svartsbortfall

Bortfallet är i princip detsamma som i AKU för sysselsatta personer. I AKU finns inte information om bortfall för delar av urvalet. Utifrån bortfallsstudier som gjorts i AKU uppskattas bortfallet till ca 14%. P.g.a. vägran språksvårigheter och indirekta intervjuer m.m. kom bortfallet i tilläggsfrågorna att bli något högre, en ökning med ca 3 %.

Kompensation för bortfallet görs. (Se Skattningsförfarandet ovan.)

2.2.5 Bearbetning

Uppgifterna i tillägsfrågorna samlas in via DATI varvid maskinell granskning sker.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För att ge en uppfattning om urvalsfelens storlek redovisas approximativa standardavvikelser för skattningarna.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen startade 1991 och har genomförts årligen. Insamling sker under tre månader i början av året.

3.2 Framställningstid

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik (1998, SCB, Statistik 1998).

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har genomförts med samma definitioner och metodik sedan starten 1991, urvalsstorlekarna har varierat något beroende på att antalet sysselsatta enligt Arbetskraftundersökningarna varierat.

Undersökningarna 1991-1994 är helt jämförbara vad avser frågor och variabler. Fr.o.m. 1995 är frågeformuläret ändrat. Det omfattar fler variabler och inleds med två frågor mot tidigare en om fysiska resp andra besvär som följd av arbetet. De inledande frågorna (tidigare en inledande fråga) avgör om intervjupersonen tillställs ytterligare frågor. Smärre justeringar har gjorts i frågeformuläret 1996 och 1998.

Fr.o.m. 1996 års undersökning redovisas näringsgrensindelningen enligt SNI92.

Tidigare års undersökningar är omkodade till SNI92.

Fr.o.m. 1997 års undersökning redovisas yrke efter Standard för svensk yrkesklassificering.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Produktens statistik publiceras Statistiska meddelanden serie AM. 1998 års resultat finns i Am 43 SM 9801.

5.2 Presentation

Text och tabeller.

5.3 Dokumentation

I Bakgrundsfakta till arbetsmarknads- och utbildningsstatistiken (1994:5) redovisas en jämförande studie mellan undersökningen om arbetsorsakade besvär och ISA-statistiken.

Under hösten 1998 kommer resultatet av en ny jämförande studie att presenteras

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterialen från 1998 och tidigare års undersökningar.

5.5 Upplýsningstjänster

Kontaktpersoner vid SCB är Madeleine Bastin 08-506 946 54, E-post madeleine.bastin@scb.se, fax 08 -783 4916.